

HALİL YÜRÜR

Halil Yürür, nam-ı diğer "Koca Halil" 1930 Antalya-İbralı doğumludur. 1946 senesinde 16 yaşında iken İstanbul'a gelir ve 36 sene kadar bu şehirde kalır. 1983 senesinin ilk ayında Eskişehir İnönü'ye yerleşen Halil Ağabey, halen bu küçük kasabada ikamet etmektedir.

12 Kasım 2008 tarihinde Mehmet Turan ve Ahmet Cevat Yaşar Ağabeyler ile beraber kendisine bir ziyaretimiz oldu. Bizi oğlu Yıldırım ile beraber çok mütevazı evinde karşıladı. Çok uzun bir sohbetimiz oldu... Hatıralarını kameraya aldık...

Hatıralara geçmeden önce, usulümüz gereği, Halil Ağabeyi kısaca tanıtmak ve intibalarımı yazmak istiyorum:

Halil Yürür Nur hizmetlerinin çilekeş hâdimlerinden birisi... En lüzumlu bir zamanda, en lüzumlu hizmetlerin, en lüzumlu isimlerden biri... Kendisi, **"İstihdam olundum."** diyor. Yirmili yaşlarda 'yeni bir Osmanlı Devleti kurmak' gibi uçuk hayallerle Bediüzzaman Hazretleriyle görüşmeye gider. Değil görüşme; bir görüş, bir bakış, bir nazar yeter ona... Huzurda, şok bir tedavi görür... Âleminde bir istihale, bir dönüşüm yaşar... Döner İstanbul'a, sadece Birinci Söz'ü okur; **"Ne kadar hizmet varsa söyleyin bana."** der. Yay gibi kurulur saat gibi çalışmaya başlar. O, belki de saat gibi ne yaptığının farkında da değildi. Kendisi de itiraf ediyor bunu; hatıralarından da öyle anlaşılıyor... **"Bir manevî kuvvet beni itiyor, git diyordu. Öyle olmasa zaten o şartlarda o hizmeti göremezdik..."** diyor. Başta Zübeyir Ağabey olmak üzere, diğer Ağabeylerin himayesinde, inayet altında hizmet ettiği ifadelerinden anlaşılıyor...

O, yalnız emredildiği için koşturmuş, Allah da onu istihdam etmiştir... Teksir işlerinin yanında, dokuz tane gizli kitap deposunun her şeyi; anahtarları, getirme, götürme, çemberleme, paketleme, dağıtma, gönderme işleri bu güvenilir insana verilmiştir. Sırtında taşıma kaydıyla Risale sandıklarının hamallığı dâhil her şey... Yakışıklı, güçlü kuvvetli, çalışkan ve en önemlisi sadakatli, güvenilir Halil Yürür o günler için şöyle diyor: **"Benim her tarafım kılıçtı; polis molis kolay kolay bana yanaşamazdı, çekinirlerdi benden..."** Hülâsa; bugün onlarca kargonun yaptığını Halil Yürür yapar... Halil Yürür hayalî bir padişahlıktan Risale-i Nur'un hamallığına terfi eder... Tıpkı, Tarihçe-i Hayat'ta, bahtiyar bir üniversitelinin dediği gibi: **"Üstadımıza ve Risale-i Nur'a ait bir mektubu, İstanbul'un bir yerinden bir yerine götürmek gibi bir hizmeti, mebusluğa tercih ederim."** demiş ve öyle de yapmıştır... Bir ziyaretle başlayan hizmet serüveni yıllarca sadakatle devam eder... Zübeyir Ağabey, Halil Yürür'e yazdığı bir mektupta bu hizmetleri şöyle takdir etmektedir: **"Senin öyle çilelerle cefalarla ve lûtf-u ilâhi sayesinde gördüğün hizmetler bire bin kıymetindedir..."**

Halil Yürür Zübeyir Ağabeyle çok yakın olmuş; O'nun şahsına çok bağlı. Çamlıca'da tuttuğu küçük evde zaman zaman Zübeyir Ağabeyin kaldığını biliyorduk; bunu da anlattı. **“Vefat ettiğinde Zübeyir Ağabeyi kabrine kardeşi Haydar Gündüzalp ile beraber indirdim, mezarına inip yerleştirdim.”** dedi bize... Sıkça söylediği bir sözü var: **“Ben iki kişinin tesirinde kaldım; Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri ve Zübeyir Gündüzâlp...”**

O, tıpkı Zübeyir Ağabey gibi postane memuru iken, "kendi dünyasını" Sirkeci Merkez Postanesinden postalamış uzaklara... Dünya da ona küsmüş, terk etmiş. Şimdi Eskişehir'in İnönü kasabasında âilesi ve oğlu Yıldırım ile yaşayan Halil Yürür sıkıntılı... Dünya ile barışmak istiyor ama; "Dünya beni terk etmiş, küsmüş; ben dünyayı terk etseydim gidip barışacaktım." diyor. Zaten öyle demiş Zübeyir Ağabey. **“Kardeşim dünya seni terk etmiş... Biz böyle; sürüne, sürüne, sürüne gideceğiz”** diye söylemiş. **“O zaman ben buna çok üzülmüştüm. Ama şimdi bu sözleri düşünerek teselli buluyor, seviniyorum.”** diyor. Demek ki Zübeyir Ağabey Onu, bir şok'la bugünlere hazırlamış. Kendisi şimdi hasta ve ameliyatlı... Karnında plastik bir torba taşıyor...

Halil Ağabey hatıralarını hep gülerek, güldürerek; bazen de ağlayarak, ağlatarak mizahî tarzda anlattı bize... Zaten mizacı öyle... Limonu çok yediği ve sevdiği için Tâhirî Ağabey kendisine: **“Halil sen gülme sana bir kasa limon alayım.”** dermiş. Şimdi yalnızlığın verdiği hâlet-i rûhiye ile hasbel beşer, bazen maksadını aşan şeyler de söyledi. Kendisinden müsaade alarak biz bunları yazmadık. Ne olursa olsun O, bizim gözümüzde bir devrin yıldızlarından birisi... Aynı şekilde fedakâr bir Nur hâdimi olan Kamil Yürür, Halil Ağabeyin kardeşidir...

Halil Yürür'ün elinde Zübeyir Ağabeyin kendisine yazdığı imzalı bir mektup var. Gerçi mektup Halil Yürür'e hususi olarak, hasbi bir şekilde yazılmış. Zübeyir Ağabey farklı bir üslupla kaleme almış mektubu... Fakat, mektubun satır aralarında, bilhassa belli yaşlara gelmiş Nur Talebelerinin sağlıkları hususunda çok güzel tavsiyeler var. Bu sebeple mektubu bu metnin sonuna ilave etmeyi uygun gördük.

Halil Yürür Ağabeyle soru cevap şeklinde yaptığımız sohbeti, metin haline getirip düzenledikten sonra, kendisine posta ile gönderdim. Düzeltme ve ilaveler yaptıktan sonra iade etmiştir. Metni son şekliyle yayınlıyoruz..

HALİL YÜRÜR ANLATIYOR

1930 doğumluyum. Antalya'nın Manavgat ilçesinin İbralı kasabasında doğdum. On altı yaşıma kadar İbralı'da yaşadım... 1946 senesinde İstanbul'a Gönenli Mehmet Efendinin yanına Kur'an okumaya gittim, onun talebesi oldum... Bana 30 kuruş verirdi... Valide Camisinde yatıyor, Valide Sultan ve Muratpaşa Camisinde okuyorduk. İstanbul'da tecvid öğrendim, yarı hâfız oldum. **“Valide Camisinin taşları safi mermer, şimdiden karanlık oldu bana her yerler, yetiş Resulullah...”** diye nidalarım vardı benim... Hem Kur'anı okuyorum, hem de böyle beyitler söylüyordum... **Üç aylarda üç kere Kur'an-ı Kerimi hatmettim.**

Risale-i Nur hizmetini ve Üstad'ı tanımadan evvel hayalî düşüncelerim vardı benim... O zaman âlimiz ya; yarım hâfız olduk, tecvid öğrendik, hocalık ta var ya bizde... Kendimi pek de boş adam görmüyordum yani... Osmanlı Devletini yeniden kuracaktım ben. Böyle kendime göre planlarım vardı. O zaman devlet kurma havasında herkül gibi bir adamdım. Altı asır dünyanın hâkimi olmuş, 60 tane devletin egemenliğini tutmuş bir devlet gibi... Böyle hayalî şeyler kurmakla meşguldüm... Sonradan tanıdığım Zübeyir Ağabey, benim için lâtife yapar; **“Bunda padişah kafası var.”** derdi. Hatta ben Üstad'ı ilk defa duyduğumda; O'nu sarıklı, kılıçlı, devlete yardım edecek; genç, dinamik kuvvetli bir adam zannediyordum. Yani ben böyle bir adam arıyordum.

Üstad'a ziyaretten ettikten sonra, **“ne kadar hizmet varsa bana söyleyin”** dedim

Risale-i Nur'u ilk defa duyuşum ve Üstad Hazretlerine ziyaretim şöyle olmuştu:

Sene 1954. Bir gün Aksaray'da bir iş için rastgele girdiğim bir terzi dükkânında Üstad'ın bir eserini gördüm. Orada gençten bir çocuk okuyormuş... Hoşuma gitti... Bazı sorular sordum; **“Bunu yazan zat hayatta mı?”** dedim. *“Hayatta”* dediler. Sonra, Torsan Radyo Fabrikasının sahibi vardı, Arif Bey; O bana; **“Sen önce Bediüzzaman'a git, ondan sonra nereye gidersen git.”** dedi. Yoksa ben Osmanlı için, şarka gidiyordum...

Benim eskiden beri, **“Peygamberimiz aleyhisselâtü vesselamın sülalesinden birini dünyada bulursam sürünerek yanına gideceğim.”** diye ahitlerim vardı. Sürünerek gidecektim... Bunu bilen Zekai diye bir arkadaşım vardı, şimdi de İstanbul'da yaşıyor. O: *“Yahu Halil, buradan Isparta'ya kadar sürünerek gidilir mi hiç?”* dedi. **“Benim ahdim var, hiç olmazsa yolda ölürüm.”** dedimse de yalvararak beni trene bindirdi. O zaman **yirmi dört yaşındaydım.**

Trenle Isparta'ya vardım, Eğirdir'e gitti dediler. Eğirdir'e gittim; bir otelde en üst katta yattım. Sabahleyin baktım karşıda bir evin kapısı açıldı; oraya gittim. Meğer orası Çilingir Ali Ağabeyin eviymiş. Bana: **“Üstad Barla'da, sen oraya gidemezsin.”** dedi. Döndüm İstanbul'a... Fakat bir iki gün içerisinde tekrar geldim Isparta'ya. O gece Nuri Benli'nin Otelinde yattım. Sonra sabah erkenden, otele birisi geldi; **“Halil yürür, Halil Yürür.”** diye ünleniyor... Buyur hemşerim falan dedim. Bayram Ağabeymiş meğer; ben Ağabey falan bilmiyorum ki... **“Üstad çağırıyor seni.”** dedi. **“Tamam kardeşim, biz de onun için geldik zaten, bir hamama gideyim yıkanalım öyle gideyim.”** dedim. Bayram Ağabey üç sefer geldi böyle. Üstad göndermiş. Neyse hamama gidip yıkandıktan sonra gittim Üstad'a. O zaman çok genciz yirmili yaşlarda.

Yalnız ben Bediüzzaman'ın yanına hizmetinden dolayı gitmedim... Tavsiye üzerine geldim ben Üstada. Şimdi tanıdığım gibi tanımiyorum ki... **Benim esas hedefim Osmanlı Devleti kurmaktı...** Şunu da söyleyeyim: Üstad'a gittiğimde postanede iki senelik memurdum ben. Ziyaretimi de posta elbiseleriyle yaptım. Hatta, sonradan, Eskişehir'de Yıldız Otelinde bulunan Üstad'a tekrar gittiğimde otelin sahibi

şöyle bir baktı, üzerimdeki posta elbisesini adam anlayamadı; polis miyim diye anlayamadı. Saatlerce beni meşgul etti. En sonunda; **“Kitapların ismini say bakayım.”** dedi. Saydım, sonra geçit verdi.

Neyse vardım Üstad’ın evine... Kapı açılınca baktım, Üstad böyle karyolasında yatıyor... Heybetli bir şekilde kapıdan girerken, gür bir sesle, **“Esselâmü Aleyküm”** dedim... Daha doğrusu diyemedim... Sesim sivrisinek sesi gibi **“dink”** diye kesiliverdi; kapının içine düşmüş, yığılıp kalmıştım. *Ceylan, Bayram, Zübeyir Ağabeyler* kolumdan tutup sürüye sürüye getirdiler Üstad’ın yanına, dizinin dibine oturtular beni.

Artık Üstad sarıldı, yüzümü, gözümü okşadı; çocuk sever gibi okşadı beni. **“Adın ne? Nerelisin? Nereden geldin?”** gibi sorular soruyordu. **“Adım Halil, İstanbul’dan geldim.”** diyebildim, ama fısıltı halinde zorla, sesim çıkmıyordu... Yanındaki talebeleri: **“Adı Halil’miş Üstadım.”** diye bana yardımcı oluyorlardı. **“Ben seni Ceylan gibi kabul ediyorum.”** dedi. Üstad beni, sen çocuğunu nasıl seversen öyle okşuyordu. **“Atıf Egemen’i tanıyor musun?”** dedi. Atıf Egemen bize İstanbul Süleymaniye’de yazı öğretiyordu. **“Bize yazı öğretiyor.”** dedim. **“Nazif Çelebi’yi gördün mü?”** dedi. Ben daha yeniydim, Nazif Çelebi’yi falan görmemiş, duymamıştım tabi. Meğer o bütün külliyyatı teksir etmiş, ben de bütün külliyyatı teksir ettim ya; Üstad ondan mı sordu bilmiyorum. İlerde yapacağım şeyleri söylüyordu belki de... Ben bunları şimdi düşünüyorum tabi... Bu ilk ziyaretimde Üstad’a sormak üzere **altı soru hazırlamıştım. Onların hepsini sormadan cevapladı.** Sorulardan birisi: **“Gönenli nasıl?”** Sormadan, **“Gönenli Mehmet efendi iyidir kardeşim.”** dedi. Denizli’de 1943’de beraber yatmışlar hapiste.

O anda, **“Bu zat İsa Aleyhisselam.”** dedim içimden. “Biz Hazret-i Peygamberin ümmetiyiz... Hz. İsa sonradan gelecek; Şeriat-ı Muhammediye ile amel edecek.” gibi şeyler geçiyordu içimden. Üstad: **“Kardeşim dua et bize.”** dedi. Ama benim kanaatim kesin, çok kesindi... Sonra Üstad bana belki elli kişinin ismini saydı İstanbul’dan. **“Sana vekâlet veriyorum kardeşim; ben, seninle onlara selamımı gönderiyorum.”** dedi. Bunlardan *Aytimur, Fırıncı, Ciltçi Halil, Avukat Abdurrahman Şeref Laç, Osman Yüksel Serdengeçti, Konyalı Avukat Ziya* vardı; bunları hatırlıyorum şimdi. Bir çuval da eser verdi bana. Ben o çuvalı aldım, trene koydum, İstanbul’a getirdim. **Acaip olmuştum, çuvala bir bakan olsa adamın kellesini alacağım...**

İstanbul’a döndüm, sadece Birinci Söz’ü okudum... Bir hizmete başladık ki: **“Tamam... Ne kadar hizmet varsa bana söyleyin.”** dedim. Risaleleri teksir ediyor ve 67 vilayete kitap gönderiyordum. Dokuz tane depo vardı bende. Bunları biraz sonra anlatacağım...

Sandıkları Beyazıt’tan Sirkeci’ye Kadar Sırtımda Götürürdüm

Isparta’daki ilk ziyaretimde, Üstad Hazretlerinin verdiği bir çuval kitapla ve emanet selamlarla döndüm İstanbul’a... Geldim, Birinci Söz’den başka bir şey de okumadım

ben o zaman. **Sadece Birinci Söz'ü okudum... O kadar... 1954 senesinde...**

Ben o zaman Sirkeci Merkez Postanesinde ambar memuruydum. Zübeyir Ağabey de postane memuruydu malum. Dünyayı postaneden terk ettik yani biz... Üstad'ı görünce hepsini terk ettik. Sirkeci Merkez Postanesinin müdürü vardı, Manavgatlı hemşerim Habib bey, çalışmadan üç ay maaşımı gönderdi, bırakmak istemedi beni... **"İçimizde bir Müslüman bulunsun."** derdi. En sonunda bir bohça göndermiş, içinde elbiselerim vardı.

Artık hizmete bir başladık ki: **"Ne kadar hizmet varsa; yapılacak ne kadar iş varsa hepsini bana söyleyin."** dedim. Teksir, cilt, kitapların depolarda saklanması, Anadolu'ya sevkiyat... **Unutmayalım o zaman Risale-i Nur neşriyatı yasaktı...**

Tabi yalnız yapmıyorduk hizmetleri; *Mehmet Fırıncı Ağabey, Mehmet Emin Birinci, Üzeyir Şenler, Ahmed Aytimur* vardı Üstad'ın naşiri... Esas idare onlardaydı. Onlar benden önce de vardı. Fakat benim isteklerim olduğunda yapıyorlardı. Basım işlerini onlar yapıyordu. Benim vazifem ciltleme, kitapları muhafaza ve 67 vilayete göndermekti. Herkesin vazifesi belliydi. Depolar Fatih'te, Alibeyköy'de; bodrum veya teras katlara koyuyorduk kitapları. Polis devamlı peşimizdeydi. Herkes yanaşamıyordu, ben bekâr olduğum için fedai olarak çalışıyordum.

Ben Süleymaniye'de 44 numarada kalıyordum. 46 numara değil, orası ayrı bir yerdi. 46 numarada Aytimur, Fırıncı Ağabeyler kalıyordu. 44 numarayı ayrı bir yer olarak tuttum ben, kendim için, orası şahsıma aitti. Ama bitişiktiler. Daha Zübeyir Ağabey yok İstanbul'da. **1962'de geldi Zübeyir Ağabey.**

Kitapların teksir işlerini evlerin bodrum katlarında gizli olarak yapıyorduk. Ciltleri de cumartesi pazar günleri Halil İçingir Ağabey yapardı. Üstadın selam söylediği adam. Matbaada basım işleri 1957'de başladı.

Bize 67 vilayetten kitap listeleri geliyordu, listelere göre 67 vilayete kitap gönderiyordum. Dokuz tane depo vardı, hepsi de gizli yerlerde. Dokuz deponun her şeyi; anahtarı, getirme, götürme, çemberleme, paketleme, dağıtma, gönderme işlerine bakıyordum. Çember makinesi daha burada yanımda duruyor. Kitapları sandık yapıp çemberledikten sonra, omzuma alır Beyazıt'tan ta Sirkeciye kadar sırtımda götürürdüm. Ambarlar oradaydı... Kitap sandıkları oradan istenen adreslere giderdi. Ambara gittim mi üç saat çıkamazdım. Sevkiyatta Fırıncı Ağabey de bazen yardım ederdi. Matbaa işini, kapakları falan Birinci (Mehmet Emin Birinci) ayarlıyordu.

Kitapları mecburen kendimiz götürürdük sırtımızda... Hamal'a versek olmuyor, sivil polisler takip ediyordu. Aslında sivil polisler beni de takip ediyordu. Ama, Allah tarafından bende bir kuvvet vardı... Benden korkarlardı yani. Üstad göndermiş, vazifeliyiz ya zaten... Benim her tarafım kılıçtı, yani polis molis kolay mı dokunabilsin... Tam bir manevî kuvvet beni itiyor, git diyordu. Öyle olmasa zaten o

şartlarda o hizmeti göremezdik biz. Adamlar yanıma sokulsa ciğerini alır ağzına verirdim. Bir kılıçtım ben; acaip, anlatamam o günkü hallerimi. Sandıkların üzerine mahsustan yakalasinlar diye Halil Yürür yazıyordum... Keşke, **“Risale-i Nur hizmetinde çalışırken idam etmişler.”** deseler diye düşünürdüm... Allahtan yakalayamıyorlardı. İnanç meselesi... Allah uğruna ölmek ne demek sen biliyor musun?.. Halil İcingir; **“Hayatımda senin gibi adam görmedim.”** derdi bana.

Çok Hızlıydım O Zaman

Bir gün, bir sivil arkamdan takip etti, cesaretle ta depoya kadar geldi. Odunluk vardı, Mahmut Ağabeyin odunluğu... Allah korudu, kayboldu gitti... Balsa basarlar hemen, alırlardı kitapları... Yirmi küsur sene hizmetimiz var orada. O kitaplar teksirdi... Daha matbaa yoktu...

Beni şubeye çok götürdüler, ama hapisane nasip olmadı. Nurcuların reisi diye bir şikâyet olmuş, bir gece saat ikide 20 polis birden geldiler. Küçükçamlıca'daydım, 7 numarada, Zübeyir Ağabeyle kaldığım ev. Ben evde yalnızdım. **“Buyurun Ağabey bir emriniz mi var.”** deyip içeri aldım.

Beni karakola götürdüler. Orada çok sert konuştum. **“Ben size elimle çıkarıp masanın üstüne koymam, elimi ayağımı bağlayın ondan sonra kendiniz bulun.”** dedim. Çok hızlıydım o zaman. Cebimden mektuplar ve kitapların listeleri çıkmıştı. *“Bunları niye yazdın?”* dediler. **“Lûgata bakmak için”** dedim. Birisi; *“Şualar ne demek yahu?”* dedi. **“Ben bilmiyorum Şualar ne demek...”** Onlar beni konuşturup mahkûm etmek için bir ipucu arıyorlardı. Sabaha kadar böyle sürdü... Sabah komiser değişiyormuş. Polisin biri dışarı çıktı, yeni gelen komisere; **“Bir adam yakaladık; bir Müslüman, bir Müslüman ki...”** dedi. Gelen komiser de *“Demek iyi bir adam yakalamışsınız.”* dedi. Ben içerdeyim ama sesleri duyuluyordu. Sonra vilayetten Aydın Usta diye bir arkadaşım geldi. Zaten bir şey yoktu ki yakalayacakları. Artık onun arabasıyla ayrıldık. Mesele böylece Lûtf-u İlâhî sayesinde kapandı.

Yapacak iş çok adam yoktu. Kimisinin çocuğu var, kimisinin işi geri kalacak... Bazen Cağaloğlunda, keşke 15 milyon Halil daha olsa diye bağırırdım. **Üstad o zaman 30 kuruş tayinat veriyordu.** Şimdi o da yok.

Eyüp Ekmekçi ilk defa İstanbul'a Üniversiteye okumaya geldi. Bana: *“Ben de senin gibi fedai olacağım.”* dedi. **“Oğlum git on sene düşün öyle gel.”** dedim. On günde karar verip geldi. **“Karar verdin mi oğlum?”** dedim. *“Verdim”* dedi. Gel o zaman dedim... Vefa'da bir odunlukta dört sandık kitap vardı, Sirkeci'ye gidecek. **“Omzuna al bakalım şu sandığı.”** dedim. Bir santim de kar var. Boyu da kısa... Sandığı aldı omuzladı, ayağı bir kaydı; haydi bakalım sandıkla beraber başladı yuvarlanmaya... Benim de sandık var omzumda, beş kilometre gideceğiz. Ona dedim: **“Bak gördün mü, Nurculuk öyle kolay bir şey mi? Bu işin içinde polis takibi de var. Hamal tutamazsın...”** dedim. Sonra o da alıştı Allah razı olsun. Onu Zübeyir Ağabeyin yanına ben alıp götürdüm. Yalnız bir şey söyledim yapmadı,

hâlâ da kızıyorum ona. Ölünceye kadar da kızacağım; **“Zübeyir Ağabey ne demişse yaz.”** demiştim, yapmadı. Geçti gitti...

Kendi Kitabını Hediye Götürdüm Almadı Üstad

Bilhassa teksir hizmetinden dolayı Üstada çok sık gidiyordum artık; nerdeyse her hafta... Bir ara Antalya'ya babama gitmişim. Kışlık odun yapmış, otları biçmiştik beraber... Orada 25 gün geçivermiş, çok kalmışım... Üstad'ın en fazla on gün müsaadesi vardı. O gün Üstad almadı beni. Oradan Üstadımı görmeden gidemezdim İstanbul'a. O gün sabah namazından sonra Üstadın evinin önünde bir dikildim; akşam namazına kadar... Ama yeme içme yok... Akşam namazında çağırdı beni; **“Gelsin”** demiş. Tabi o zaman gencim... Mahallenin kızları; **“Yahu bu adam niye burada dikiliyor?”** diye bakıyor... Ardiç ağacı gibi dikiliyordum orada. Üstad bir şey demedi. Üstadın cezaları, ilgisini kesmesiydi.

Bir gün Mesnevi-i Nûriye'yi götürdüm. Yeni yazıyla kendimiz basmıştık İstanbul'da. Para verdim aldım, kendi paramla satın aldım... Ayna satıyordum haftada bir. Dört kuruşa alıyor, altı kuruşa satıyordum. Onunla medresede bir hafta idare ediyordum. Maddi idarem de böyleydi yani. Onun parasıyla bir Mesnevi aldım, Üstad'a hediye götürüyüm boş gitmeyeyim dedim. Verdim... **“Bu eser benim.”** dedi Üstad. **“Üstadım bu eseri ben kendi paramla aldım, bunu ben sana veriyorum.”** dedim. **“Bu eser benim.”** dedi, almadı. Benim buradan anladığım; **“Benim eserimi bana hediye edemezsin.”** demek istemişti herhalde. Öyle soramıyorsun ki, onların makamına çıkamıyorsun ki, tiril tiril titriyorsun karşısında, cereyana tutulmuş gibi...

Bir gün Zübeyir Ağabey anahtar deliğinden bakmış; Üstad cinni gençlere ders veriyormuş. Sonra çağırmış Zübeyir Ağabeyi: **“Sen delikten niye baktın?”** demiş. İlk gidişimde de hazırladığım altı soruma hiç sormadan cevap vermişti. Üstad öyle işte... Üstadın yanında akli başında bir insan olsa ne uyur, ne yer, ne de içer...

Ben hayatımda iki kişinin tesirinde kaldım. Birisi Üstad Bediüzzaman, diğeri Zübeyir Ağabey. Bunlarda fenafillah makamı vardı. Allah'ta fani olana hakikaten dünya Allah'ınken, Allah dünyayı onun emrine veriyordu. Sen şimdi burada bir şey yap veya konuş; git yanlarına sana aynısını anlatsınlar.

Üstad'ın bir tokadını da yedim: 1959'da İstanbul'a geldiğinde Üstadın gözlerine şöyle bir bakmıştım. Bir tokat vurdu bana. Bu olay şöyle olmuştu: Üstad Piyer Loti otelinde karyolada oturuyordu. Yanında Zübeyir Ağabey, onun yanında da ben... Üstad Zübeyir Ağabeyin başını eliyle ittirerek: **“Bu ahmağı ben niçin yanımda taşıyorum biliyor musun? Bu ahiretini dahi feda etmiş.”** diyordu. O sırada ben de Üstad'ın gözlerine böyle dikkatle bakmaya başladım. **“Bakma keçeli!”** dedi. Bir tokat aşketti... Ama cennete gitsem o kadar rahat etmezdim.

Üstadın cenazesine İstanbul'dan gittik. Urfa'ya varıncaya kadar ağladığımı biliyorum. Cenaze çok ama çok kalabalıktı. Sanki dünyada ne kadar insan, ne kadar

polis varsa oraya toplanmış, su gibi akıyordu.

Zübeyir Ağabey Farklıydı...

Zübeyir Ağabey İstanbul'a 1962'de geldi. **“Sizi Üstad kabul ettim Ağabey. Üstadımız ne emrettiyse onu yaparım.”** dedim. **“Estağfurullah kardeşim, ben Üstad olamam.”** dedi.

O tam fenafil Üstad' idi. Üstad nasıl yaşadıysa O da aynen öyle yaşardı... Hatta Üstad namaz kılarken nasıl yapmışsa aynı öyle hareketleri vardı. Üstad'ın taklitçisiydi... Zannedersin ki Üstad... Zaten Üstad Hazretleri ona: **“Hayatım hayatınla devam edecek.”** demiş.

Daha önce de söylemiştim; hayatımda en çok iki kişinin tesirinde kaldım. Üstad Bediüzzaman ve Zübeyir Ağabey. Bunlarda fenafillah makamı vardı.

Zübeyir Ağabey İstanbul'a gelmeden önce rüyamda Üstadı gördüm ben. Üstad'la beraber İstanbul'daki bütün depoları gezdik. Üstad elime bir çalı, bir balık, bir de sigara verdi. Ben bundan bir ders aldım, aklım başıma geldi. Dedim: **“Yarın birisi gelir, bu kitaplar nerde?”** diye hesap sorar... Zübeyir Ağabey geldi... O'nu, A'dan Z'ye kadar bütün depoları gezdirdim; İstanbul'daki kitaplarımız bunlardır diye bilgi verdim. İşte Zübeyir Ağabey o zaman görmüştü depoları.

Bu yollara geldim, Zübeyir Ağabeyi tanıdım ben, ama çok darbelerini de yedim yani. Dokuz sene beraberliğimiz oldu. Zübeyir Ağabeyle hatıralarım bitmez. Birkaç tane anlatayım:

Bir gün Zübeyir Ağabey, Fatih'te kiralık tuttuğum bodrum kattaki depodaki kitaplar için: **“Yarın şu köşeye değil de öbür köşeye koy.”** dedi. Hâlbuki depoyu, kitapları falan gördüğü yerini bildiği yoktu. İlk geldiğinde bir kere gitmiştik. Ben onun dediğini yapmadım... Ertesi gün şu üst dudağımda bir çıban çıkmasın mı... Kocaman şişti böyle balon gibi. Bir daha mı... Aman aman deyip tövbe ettim...

Bir zaman Kırklareli'ne motosiklet ehliyeti almaya gitmiştim. O gece Kırklareli'ndeki bütün cemaat geldi. Ben de orada sahabelerden anlatmıştım. İstanbul'a geldim; Zübeyir Ağabey orada anlattıklarımın hepsini bana söyleyiverdi. Ona dedim: **“Allah tarafından sizin önünüzde dünyanın bir makinesi var da ona mı bakıyorsunuz. Yahu Ağabey Kırklareli buraya 200 kilometre ötede... Nereden biliyorsun bunları?”** dedim.

Bir gün sabah namazına kalkamadım. Zübeyir Ağabey diğer odada yatıyordu. Şöyle uzunca yatıyordum... Ağzıma ılık ılık bir şey dökülüyordu... Gözümü bir açtım ki, Zübeyir Ağabey çay suyu koymuş, ondan ağzıma döküyor. O öyle bir insandı ki, namaza kalk bile demezdi. Akla kapı açar, ihtiyarı elden almazdı. “Sen illa şunu yapacaksın.” yok... Risale-i Nur'da ne yazıyorsa, Üstad ne yapmışsa ondan başkası yoktu onda... Zübeyir Ağabey farklıydı... Risale-i Nur'un mesleği çok ince. Kıldan

ince kılıçtan keskin.

Zübeyir Ağabey hasta oldu bir gün. Bir girdim odaya ağızından sular akıyor, ilaçlar dokunmuş. Bir hafta ölü gibi yattı. Gömleklerini çıkardım; kekikyağı, zeytinyağı vardı iyice yedirdim. Biraz da sağ gözüme sıçramış yan tarafı şişmişti. O haldeki ölü gibi adam namaz vakti girince; **“Bana namaz kıldır kardeşim.”** derdi.

“Üstad Hazretleri Risale-i Nur’un paralarını mendiline koyar, üzerine bir düğüm atarmış. Bir düğüm daha, bir daha, bir daha... Zübeyir Ağabeye: “Ben bunları niye düğümlüyorum biliyor musun? Dedikten sonra, “Sen almayasın” diye cevabını verirmiş. Zübeyir Ağabey bundan şöyle bir mana çıkarmış: **“Risale-i Nurun parasına, tayinatına sahip ol.”** Risale-i Nur’un hesabını Ahmet Aytimur’a Zübeyir Ağabey vermiştir.

Üstad Zübeyir Ağabeye: **“Eğer seni dinlemezlerse bir dağa çekilirsin.”** demiş. Bir gün, **“Eşyalarımı topla.”** dedi. Topladım eşyalarını bisiklete sardım; Çamlıca’ya ilk defa öyle gittik. Orası küçük bir ev, iki odalıydı. Zübeyir Ağabey gelmeden önce tutmuştum... Yüzlerce taksi geliyor almaya. **“Ben Halil’in evinde yatıyorum.”** diyordu. Soğuk zamanlarda 46’da; sıcak zamanlarda Çamlıca’da kalırdı. Orada büyük bir salon vardı; bir başında Zübeyir Ağabey, diğer başında ben yatıyordum. Ben aynı Üstad Hazretleri gibi bir zil yapmıştım. Zile bastı mı koşar, bakardım.

Zübeyir Ağabey dedikoduya meydan vermezdi. Bana: **“Hakkı’yla (Zübeyir Ağabeyin şoförü Denizlili Hakkı Bozkurt) bir odaya girin ikiniz orada konuşun.”** der, ihtilafı meseleri konuşurmazdı.

İstanbul’da bir pres atölyesi açtım ben... “Kanaat Pres Atölyesi” diye... Zübeyir Ağabeyin üzerine açtım hem de. Niye biliyor musun? Zengin olurum da, evlenirim, hizmetten ayrılırım diye. “Zübeyir Gündüzalp” diye yazan ıstampası hala duruyor. Oradan gelen paralar medreseye geliyordu.

“Seni Ceylan gibi kabul ettim” Dediği İçin Ceylan’ı Çok Severdim”

Üstad bana: **“Seni Ceylan gibi kabul ettim”** dediği için çok severdim Ceylan Ağabeyi. Onun bir ceketi vardı. Bir gün onu ben giydim, aynı gün Ona da lazım olmuş. Bu, ceketi arıyor; **“Halil giydi”** demişler. Ben, gittim geldim; Ceylan Ağabey kızdı bana. Ben saz teli gibi bir adamdım zaten. Darıldım, medreseden gidiverdim... Yüzüne bakmıyorum artık... Bana laf söylenir mi canım, ben çok acaip bir adamdım; tarif edilmez bir adamdım. Bir kelimeden alınıyordum...

Ceylan Ağabey bir hafta sonra yakamdan yapıştı. **“Bir insanın bir insanı sevgisinin ölçüsü nedir Halil biliyor musun?”** dedi. **“Bilmiyorum!”** dedim. **“Sevdiği nispetinde onun kötülüğüne dayanırsa, gerçek sevgi o zaman belli olur.”** dedi. Öyle bir ders verdi ki bana, hiç unutmuyorum.

Zübeyir Ağabeyden pek azar işitmedim, beni başında taşırdı... Bir gün birisini

Çamlıca'ya götürdüm. Zübeyir Ağabey benden başka kimseyi almıyor dedimse de yalvardı, **“Hizmet var”** dedi. Götürdüm zile bastım, Zübeyir Ağabey açtı; **“Bütün gizli sırlarımı faş ettin Halil.”** dedi. Sonra gelene, “Mehmet demir gibi çelik gibi” diye taltif ederek telafi etti. Zübeyir Ağabeyden işittiğim bu kadar... Yalnız o ne derse ölsem yine yapardım. İmkânımı var, kesseler sözünden çıkmazdım. Aklım erse de ermese de ne derse onu yapardım ben.

“Kardeşim dünya seni terk etmiş” Deyince...

Üstad ona: **“Sen hemen ölmeyeceksin, azap çekeceksin, çile çekeceksin.”** demiş. Bunu bizzat ben kendisinden duydum. Zübeyir Ağabey Üstad'dan evvel ölmek istermiş; onun için öyle demiş.

Bir gece ikimiz Süleymaniye'deki dersten çıktık; Üsküdar'dan Çamlıca'ya eve doğru gideceğiz. Gece saat 01 gibi... **“Şu Üsküdar Camisinde bir namaz kılalım.”** dedi. Ama nasıl soğuk var, titriyor her tarafımız. Artık bize itaat etmek kalıyordu. Abdest aldık... O imam oldu, ben cemaat... Gece saat 01, hiç kimse yok... Cami kapanmış, dışarıda buz gibi muşamba üzerinde kılıyoruz namazı. Benim de içimden şöyle geçiyor; **“Eve gidelim, sobayı yakalım, sıcacık yerde namazımızı kılalım...”** diye düşünüyorum. Ağzımdan diyemem zaten... **“Esselâmü Aleyküm ve Rahmetullâh; Esselâmü Aleyküm ve Rahmetullâh”** dedi. **“Kardeşim Halil; işte biz böyle sürüne, sürüne, sürüne gideceğiz”** dedi. Ben şimdiki durumumu, beşerî halleri görünce; Zübeyir Ağabeyin bu sözleri aklıma geliyor... Gülüyorum...

Üstad, Risale-i Nur'la hizmet edenler için; **“Ya dünya onu terk etmeli ya da o dünyayı terk etmeli”** diyor ya... Bir gün Zübeyir Ağabey bana, **“Kardeşim dünya seni terk etmiş”** dedi... Bunu duyunca öyle üzüldüm, öyle üzüldüm ki adeta bayılıp tekrar dirildim... Epey sonra aklım başıma geldi... İlk ziyaretimde Üstad Hazretlerinden dönerken; **“Ben gençliğimi bunun yolunda geçireceğim”** demiştim. O zaman Üstad Hazretleri, Zübeyir Ağabeye bir şeyler söylese gerek herhalde...

Bazen şimdiki vaziyetime bakıyorum ve diyorum ki: Ben dünyayı terk etmedim ki, o beni terk etmiş. Ben onu terk etseydim, dönüp, gelip barışırdım. O bizi terk edince; yapacak bir şey yok... Bak kimse yok yanımızda şimdi. O yükü çekmek çok zor... Sizin şimdi gelmenizle ben bugün cennete girdim sanki. Yalnız ben şikâyetçi değilim kardeşim. Zübeyir Ağabey bana; **“Sen kendini herkes gibi bilme”** derdi. Bunu ben o zaman düşünüyordum hep, ama bir şey de anlamıyordum. Sonra sonra anladık ama kuvvet kalmadı... Bak şimdi cebimde Haşir Risalesi var, onu okuyorum. Bir senedir ezberlemek için okuyorum. Haşir Risalesi bir derya imiş hakikaten...

Ben ilk başta sadece Birinci Söz'ü okudum ama, o zamandı o. Bir gün Nur Taşında bir bahis okunuyormuş; **“mana-yı harfi, mana-yı ismi, nazar, niyet”** meselesi. Benim de adım geçmiş orada; **“Halil nereden bilecek canım, o hamaldır demişler.”** Allah'ın hikmeti vardım bu mevzudan bahsediyorlar... Benim haberim yok bir şeyden amma. Orada sordular; bir izah ettim ki; hepsi böyle başını eğdi öne

doğru. Bir daha soru bile soramadılar.

Tâhirî Mutlu ve Ezener Ağabeyle Teksir Yaptık

Ben Üstadı gördüm rüyamda; Üstad kavak ağacının başında abdest aldı, ben suyunu döktüm. Kısa bir zaman sonra Zülfikar Mecmuasını teksir etme görevi geldi bana. Fındıkzade'de teksir edeceğim; Tâhirî Ağabeyi de başıma bekçi vermiş Zübeyir Ağabey. Mustafa Ezener Ağabeyi de göndermiş. Onlar eski usta teksirciler... Bir sefer çeviriyorum makinenin kolunu, mumlu kâğıttan çıkıyor... Bakıyorlar, **“Oo Halil ağa devam et, devam et...”** Kitabı altı ayda çıkardık.

Yalnız bu işler kolay olmuyordu. Apartman beş katlı... Ezener Ağabey: **“Gürültü oluyor, komşular şikâyet etmişler, sabah başlayalım akşam bitirelim.”** dedi. Ben de: “Gürültü olursa olsun, ben gündüz çalışmam; akşam başlayalım sabah bitirelim” dedim. Tâhirî Ağabey de Ezener gibi deyince ben: “O zaman buyurun siz başlayın.” dedim. Bıraktım orayı terk ettim. Akşama kadar dolaştım... Ezener Ağabey eski teksirci ya, beş bin tane basmış. İkinci gün, ne yapıyorlar bir bakayım diye uğradım. Bir de baktım ki; sayfaların cilt payını ters tarafa koymuşlar. “Siz bunu ters basmışsınız” dedim. “Neresini?” dediler. “Eyvah!..” beş bin tane sayfayı attık. Artık oturdum, makinenin başına basmaya başladım. Onlara: **“Bunu ben kendi başıma mı yapıyorum sanıyorsunuz? Bana Üstad Hazretleri abdest aldırdı, kavağa çıktık, abdest aldı Üstad, biz emirle hareket ediyoruz.”** dedim. Ben her şeyi gülererek yapardım... Tâhirî Ağabey bana: **“Halil sen gülme sana bir kasa limon alayım.”** derdi.

Sözler mecmuasının basımını; Samsun'dan Hamdi Sağlamer, Ankara'dan İbrahim Canan, Konya'dan Said Gecegezen ile beraber yaptık. Zübeyir Ağabey İstanbul'a onları çağırırdı. Bana: “Kardeşim bunların yemesi, içmesi yatması, kalkması sana aid” dedi. Sinan Omur'un matbaasında birer forma bastırıyor, gidip onları sağmalcılarda kırdırıyorduk. Sonra cilt ve depolama işleri... Hepsi kaçak tabi...

Zübeyir Ağabey Abdülvahid'le çok ilgilendi, çok iyi yetiştirdi onu, bütün eserleri okuttu, tashih de yaptırdı. Bazen mali işlere de baktı. Beni hamal olarak, onu kâtip olarak istihdam etti. Abdülvahid Mutkan'da benim emeğim vardır. Onun Adapazarı'nda küçük bir dükkânı vardı, ben ona ziyarete gitmiştim. Sonra İstanbul'a geldi. Bana ambar işlerinde yardım da ederdi. Zübeyir Ağabeyin ona çok yardımcı oldu, özel emek verdi ona.

Bu Hizmet dest-i İnayetiyle Yürümüşür

Bir gece Fatih'te Abdünnur'un evinin bodrumunda teksir yaparken Peygamberimiz aleyhisselatü vesselam geldi. Aşer-i Mübeşşere ile beraber geldiler. Gözlerimden yere kadar sicim gibi yaşlar geliyordu. Ayağa kalktım, o anda her tarafım mürekkep içinde, makinenin başındaydım. **“Hoş geldiniz”** dedim... **“Çalış! Çalış! Çalış!”** dediler. **“Biz uzakta değiliz, aramızda fazla mesafe yok.”** dedi Peygamber Efendimiz (asm). Bunları tavana doğru bakarak söyledi... Sonra hemen ayrıldılar. **Bu**

rüya değil, ben makinenin başında teksir ederken canlı canlı oldu... Şunu anladım ben; bu hizmet sahabe mesleğidir...

Bu dönen hizmet Sani-i Hâkim'in Dest-i İnayetiyle yürümüştür. Kimse havl ve kuvvetiyle kendini kurtaramaz."

Beş Bin Adet Uhuvvet Risalesini Kurtardık

1960 ihtilali sırasında Ceylan Ağabey Fırıncı Ağabeye: **"Biz şimdi ihtilal var diye neşriyata ara verirsek bir daha ne zaman başlayacağımızı bilemeyiz."** dedi. Bunun üzerine, Fırıncı ve Birinci Ağabeylerle beş bin adet Uhuvvet Risalesi bastırdık. Onları Fırıncı Ağabeyin üstünde gösterip, önceden Cağaloğlu basın polisine de verdik. Vermeye mecburduk zira polis Adım adım takip ediyordu, yoksa basamazsın. İzin aldık güya, fakat '60 ihtilali havasında depoyu bastılar. Kitapları Yedikule'de Üzeyir Şenler'in babasının boya fabrikası vardı oraya koymuştuk. Bu fabrikada ben aynı zamanda cep aynası yapıyordum. Eski filimleri beyazlatıyor, cep aynası kenarı yapıyordum onlarla.

Polisler geldiler kitapların bulunduğu odayı ve içerdeki kitap kasalarının tamamını tek tek mühürlediler. Orası küçük bir odaydı...

Kitapları kurtarmamız lazımdı, bir plan düşündük: Önce aynı kâğıttan aynı şekilde matbaada kestirdik; yazısız boş kâğıtlar. Üzeyir'in babasına; **"Bugün sabaha kadar filim yıkayacağım, anahtarları ver."** dedim. Vakit gece... Atölyenin çatısında beni taktılar ipe; kitapların bulunduğu deponun penceresine kadar aşağıya saldılar... Pencereden depoya girdim. Sandıkların çivilerini mühürleri bozmadan birer birer penseyle çektim. Sandıktaki kitapların yerine o beyaz kâğıtları aynı şekilde yerleştirdim. Çivileri de yeniden aynı şekilde eski yerlerine çaktım. Beş bin kitabı oradan ta fabrikanın tavanına kadar çektik. Omuzlayan bir yerlere taşıdı kitapları. Çorumlu Rıdvan vardı çok faydası oldu, bilhassa kitapları dağıtma üzerine.

Ben kitapları bavullara koydum, Tekirdağ'a gittim, garajda indim, gittim doğru karakola. Dedim: **"Hemşerim şu bavullar biraz şurada dursun, ben bir yere uğrayıp geleceğim."** Biz İstanbul çocuğuyuz ya... Polisler, *"Tamam kardeşim şöyle koy"* dediler. Postanede bir kardeş vardı, Allah rahmet etsin Ziver vardı, Zübeyir Ağabeyin adaşı, ona gittim dedim: **"Kardeş kitaplar geldi, nereye koyacaksın?"** *"Nerde kitaplar?"* dedi. **"Karakolda"** deyince; *"Ne!"* diye bir çığlık attı. **"Kardeşim sen ne yapacaksın sen."** dedim. Geldim kitapları aldım karakoldan, polislere de teşekkür ettim. Karakolun aradığı kitapları karakolda muhafaza etmişim...

Üç sene sonra mahkemesi oldu bu kitapların. Açmışlar depoyu, polisler bir bakmışlar kasalarda hep beyaz kâğıtlar... **"Ulan bu Nurcular var ya..."** demişler o zaman.

Av. Bekir Berk'in Fedaisiydim, Bana "Koca Halil" derdi

1958'de Üstadın yanındaki talebelerini Ankara'da hapse attılar. Davayı Bekir Berk Ağabey almıştı. Bu ilk davası... Aslında Bekir Ağabeyi ben eskiden de tanıyordum. MTTB deydi (Milli Türk Talebe Birliği). O, davayı alırım deyince biz bayram yapmıştık...

Bekir Ağabey, **"Koca Halil"** derdi bana. 1958'den sonra Onu iki sene yazıhanesine getirip götürdüm ben... Muhafızlık yapardım ona... Ben onun fedaisiydim... Sıkışınca, **"Halil yetiş"** derdi...

1960 ihtilalinde yazıhanesinin kapısını kırıp içeri girmişler. Bir şeyler, evraklar aramışlar. Gece vakti saat ikide dersten çıkmış beraber gelmiştik yazıhaneye. Bekir Ağabey kapıya dokununca, bakıyor, kapı açık... Ben arkadaydım; **"Halil yetiş"** dedi. Koştum, Bekir Ağabey geri çekildi... "Yâ Allah! Yâ Muhammed!" deyip daldım içeriye. Zifiri karanlıktı, gözüm görmüyordu, ama burnuma sigara kokusu geliyordu... Üç oda vardı... Birinci odaya bir daldım; "gireni öldürecekler" diye düşünüyordum ya, bir baktım kendime canlıyım... Sonra ikinci odaya yine aynı... Üçüncüye de aynı... Sigara dumanı dolmuş her tarafa, ama kimse yoktu. Sonra Bekir Ağabeyi aldım içeriye.

Bekir Ağabey, Zübeyir Ağabeyin tesbihini almak istiyor. Zübeyir Ağabey Bekir Ağabeye tesbihini veriyor ama; **"Tespihimi Avukat Bekir Berk'e verdim."** diye senet yaparak... Tespih için anlaşma yapıyorlar... Bu tespihe vefa meselesidir. Tıpkı Üstad Hazretlerinin, **"Kırk yıllık dostum"** dediği eski kaşığına Ağabeyler atıp, yenisini götürünce; **"40 yıllık dostumu, kaşığımy getirin."** diyor ya Üstad... Onun gibi işte...

Feyzi Allahverdi: Halil Abi Allah Var Gam Yok!

Ankara'da Said Özdemir Ağabeyin bütün depolarını polisler basıp kitapları almaya başlamışlar... Mustafa Türkmenoğlu her bir kitaba birer liradan ayarlamış, kamyonlara yüklemişler... Doğru Eskişehir Çifteler'deki Abdülvahid Tabakçı'nın zahire deposuna... Zübeyir Ağabey de daha evvelden Eskişehir'e gelmişti. **"İstanbul'dan Halil Yürür, Ankara'dan Feyzi Allahverdi"** gelsin diye haber geldi. Gittik...

Zübeyir Ağabey bize: **"Eskişehir'den bütün günlük yiyeceklerinizi alın kardeşim; hiç kimseden bir şey yemeyin kardeşim."** dedi. **"Hatta Abdülvahid'den de bir şey yemeyin."** dedi. **"Ahıra bir girdiniz mi; Üstadın tayinatı bir yere, İstanbul kitapları bir yere, Ankara'nın kitaplarını bir yere ayırın."** dedi. Elimizde listeler vardı...

Çifteler'de çalışmaya başladık Feyzi ile... Ama bir soğuk var ki eh... Öğle yemeği vakti Abdülvahid Ağabey geldi, bizi yemeğe çağırdı. **"Ben gitmem"** dedim. **"İstersen kelle mi kes ben gitmem."** dedim. Zübeyir Ağabeyin dediğini bırakıp yapmanın imkânı var mı? O zaman öldüm say artık beni. **"Feyzi gidebilir ama, ben gidemem."** dedim. Neyse Feyzi'yi götürdü. Orda bir buğday yığını vardı. Önce

ayaklarımı yavaş yavaş içine soktum. Sonra yavaşça vücudumu içine gömdüm... Isınmaya çalışıyorum... Abdülvahid Ağabeyle Feyzi geldi, dolaşıyorlar; **“Halil, Halil”** diye de bağıyorlar... Halil yok, kayboldu Halil...

Hava o kadar çok soğuktu ki titriyoruz... Ellerimiz soğuktan donuyordu... Feyzi Ağabeyin hoş bir ifade tarzı vardır ya; arada bir: **“Halil abi Allah var, gam yok!”** diyor. Ama kendine has şivesiyle yuvarlayarak söylüyor... “Yorgan yok mu?” diyordum ben. **“Halil abi Allah var gam yok!”** derken, ben de “var gam” ifadesini “yorgan var” anlıyorum; “Nerde bu yorgan yahu?” diyorum...

Zübeyir Ağabey -tahminen 1965’de- Eskişehir’de, Odunpazarı’nda kalırken ben İstanbul’dan bir mektup yazmıştım kendisine. Mektubu duyunca, Halil Yürür deyince fırlamış kalkmış. Onun cevabını yazdı, ben de duruyorum.

Babam Sonradan Hizmete Dost Oldu

Babam bana lâtife yapar: **“Oğlum senin sonun cami kapılarında dilenmektir.”** derdi. Ben hiç bir işe dokunmazdım, kızardı bana. Benim halimi görünce eve koymazdı zaten. Dizler yamalı, arkalar yamalı, ayakkabılar eski... Bediüzzaman’ın yanında yaşamamı babam baştan istemiyordu... Bizim 235 kıl keçimiz vardı... Adam lazımdı... İlk zamanlar: **“Bir tane oğlum vardı, Onu da Bediüzzaman aldı.”** derdi. Hatta bizim oraya, İbraliya bir karakol çavuşu gelmişti... Denizli hapsinde Üstad’la beraber yatmış. Babama: **“Sen tanımazsın, bir hoca vardı, biz onunla Denizli hapsinde beraber yattık. Benim arkamı sıvazladı; ‘paran cebinden eksik olmasın’ dedi. Onun için benim cebimden para eksik olmaz.”** demiş babama. Babam da: **“Nasıl tanımam Bediüzzaman’ı, oğlumu elimden aldı.”** demiş. Tabi sonradan değişti, anladı sahabe mesleğini...

Babam bir gün rüyasında Hazret-i İsa’yı görmüş: Hazreti İsa beni sağ tarafına almış... Millet çığ gibi karşıda... Babama: **“Mustafa bunların içine karışma, bunların hepsini kılıçtan geçir.”** demiş... O anda da uyanıvermiş. Artık babam beni hep destekliyor, evden çıktım mı; **“Halil sen evimden çıkma, sen gittin mi ev boşalmış gibi oluyor.”** diyordu. Babam tam dost oldu, namazını falan zaten kılardı. Asil bir insandı babam. Bir yerde kavga olsa hemen orada iki tarafın arasına girer, hakikatli bir ayar yapardı. Birisi peynir istese keçileri kendisi sağlar, mayalar; anama bile itimat etmezdi. Çok dürüst bir insandı. Tarif edemem, çok acayip bir adamdı.

Zübeyir Ağabeyin Vefatı[\[1\]](#)

Son günlerinde, vefatından üç ay önce bir rüya görmüş, bana anlatmıştı. “Rüyamda Üstadı gördüm kardeşim” dedi. **“Bir ormanlıkta Üstad Hazretleriyle geziyoruz... Bir anda kaybettim Üstadı ... ‘Üstadım! Üstadım!’ diye uyandım.”** dedi. Ondan sonra fazla yaşamadı...

Vefatı anında ben elektrik parası yatırmaya gitmiştim. Bizim Çamlıca’nın elektrik

parasını... Üsküdar'da sıradaydım. Zübeyir Ağabey orada kalıyordu ya... Vardım Süleymaniye 46'ya **"Zübeyir Ağabey vefat etti."** dediler... Çok ağladım... Beraber 9 sene yaşadık...

Mezarını Eyüp Sultan'a koymadan evvel bana: **"Mezarı için ne demişti?"** diye sordular. Ben Zübeyir Ağabey'den: **"Kardeşim bizim kabrimiz İstanbul'dadır."** diye duymuştum. Böyle söyleyince, Eyüp Sultan'a koydular. Bak, Ceylan Ağabey İstanbul'da vefat ettiği halde Emirdağ'a götürdüler.

Zübeyir Ağabeyi kabrine ben koydum. Bu şöyle oldu: İstanbul'daki Ağabeyler; **"Zübeyir Ağabeyin cenazesini Üstadın yanında kalan hizmetkârları koysun."** demişler. Üstad'ın yanında kalan Ağabeyler de **"Zübeyir Ağabey madem İstanbul'da kaldı, İstanbul cemaatı koysun."** dediler. Nasıl oldu ben de bilmiyorum, kendimi mezarın başında buldum. Kardeşi Haydar ayakucundan, ben baş tarafından tuttuk, beraberce kabre indirdik. Kabre ben indim...

Bir Cevşeni vardı, şimdi bende... İçinde Üstad Hazretlerinin mühürleri vardır. Vefatından önce Zübeyir Ağabey onu kaybetti. **"Cevşenim, Cevşenim"** diye çok aramıştı. Meğer Çamlıca'da, başucunda ağaçtan bir raf vardı; oraya koymuş. Ama kitapların, kâğıtların arasına koymuş, arada karışmış... Vefat etikten sonra temizlik yaparken buldum Cevşeni. Onun gülsuyu ile yıkanmış kefeni de oradaydı. Ama sağlığında bana söylemediği için orada eşyalarının içinde kalmış... Bunu da sonradan sora sora öğrendim.

Sonra ben kardeşi Haydar'ı çağırdım, Konya'dan geldi. Ben hâlâ ağlıyordum, o daha sağlandı... Onu götürdüm Çamlıca'ya: **"Bak kardeşim, ne varsa hepsi burada, Zübeyir Ağabeyin neyi varsa bak, al."** dedim. Hak hukuk geçmesin diye çağırdım...

52 Yaşında Evlendim İnönü'ye Taşındım

"Anam babam Allah'ındır. Onların rızkını o versin; ben ihtiyarlayıncaya kadar bu hizmete devam edeceğim. İhtiyarlayınca Mahmutpaşa'da tezgâha bir iki pantolon falan koyup işportacılık yapacağım; ahir ömrümü öyle geçireceğim." diye düşündüm hep. Bu işportacılık fikrini de Zübeyir Ağabey hatırlatmıştı bana. Başımdan geçenleri denizler mürekkep olsa sen de yazsan bitiremezsin. Eski Halil şimdi yok oldu; **"Allah rahmet eylesin..."**

1954 senesinden 1982'nin sonuna kadar İstanbul'da böyle hizmetlere devam ettik. 52 yaşında iken 1982'de evlendim ben. Hanım İnönü'den, bu ev de onun. Benim hiçbir şeyim yok. 1983 yılının Ocak ayında Çamlıca'dan buraya, İnönü'ye geldim. Bizim bu taife-i nisa tanıyorlarmış beni o zamanlar... Yirmi sene dua etmiş; **"Allah'ım beni Halil ile evlendir."** diye. Fatihte duruyorlarmış, beni duymuşlar...

Bu işin esasını anlatayım sana:

Üstad Hazretleri bir gün bana şu kadar ekmek verdi. "Bir kadın getirdi, bu benim yirmi günlük yiyeceğim kardeşim." dedi. El kadar ekmek... "Bunu ben sana veriyorum." dedi. Biz onu Fırıncı Ağabey ile bir ay beraber yedik. O zaman teksir yapıyorduk; ben kâğıt koyuyordum, Fırıncı makineyi çeviriyordu. Bir ay iftarda ağzımıza azar azar koyuyorduk. Ben bu işi o sırada çözememiştim. Şimdi anladım ki; **"Bir kadın tarafından, bir dünya malı verilecek sana."** demekmiş... Şimdi anlıyorum ben bunu...

Zübeyir Ağabey, 1965 senesinde İstanbul'dan uzaklaşıp, Eskişehir'e, Abdülvahid Tabakçı'nın evine gelir... Geçici olarak orada kalmakta iken, Halil Yürür kendisine bir mektup yazar. Zübeyir Ağabey mektuba hemen cevap verir. Mektubun aslı Halil Ağabey tarafından hatıra olarak saklanmış... Bilhassa sağlıkla ilgili çok güzel tavsiyeler ihtiva eden bu mektubu olduğu gibi yayınlıyoruz:

Bismihi Subhanehu

Esselamü Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berakâtühü

Aziz ve Fedâi Kardeşim Halil

Hem sana, hem kıymetli ve muhterem kardeşim Mustafa'ya (Mustafa Ekmekçi) çok selâm ederim. Risâle-i Nur'un Nevvar, feyyaz, füsunkâr mütalaasında ve kudsî hizmetinde muvaffakiyetler dilerim. Mektubunu aldım. Seninle görüşünce bende fedaîliğe doğru olan ruhum nasıl ihtizaza gelirse mektubun da beni öylece mütehassis etti. Gelip giden kardeşlerden dâima soruyordum, acaba hasta mı diye merak ediyordum. Artık benimle senin eski canlılık günlerim geçti, bundan sonra sıhhatine çok dikkat et. Başta Üstadımız, Sertacımız Sevgili Üstadımız kendini dâima koruyordu. Üstadımızın hizmetine girdikten sonra ayıldım, kendimi korumaya başladım, fakat eski dikkatsizliğimden ileri gelen rahatsızlıklar ibadetime, hizmetime zarar vermeye başlamıştı. Elhamdülillah eskisinden çok farklıyım, şimdi çalışabiliyorum. Ankara ve İstanbul kalabalıktır. Orada yapacağım işleri yapamıyorum. Bunun için daha bir müddet kalacağım.

Aziz kardeşim!

Dünya fanidir. Sıkıntısı da fani, sevinci de fanidir. Cefası fani, safası da fanidir. Senin öyle çilelerle cefalarla ve lûtf-u ilâhi sayesinde gördüğün hizmetler bir bin kıymetindedir. Merhum, Mübeccel, âsil ve sevgili Üstadımız hasta bir talebesine çok defa diyordu ki; **"Senin bu hastalığınla yazdığın üç-dört sahifelik hizmet, sıhhatli halinde yirmi sahifeden daha makbuldür."** mealinde ders verirdi. Gündüz uykusunu sakın sakın fazla uyuma. Yatsın uyu, sabahtan kalk kendini Süleymaniye veya daha uzak, Fatih'e koş. Gündüz bir iki saatten fazla uyku bütün hastalıkların başı olan sebeplerden birisidir. Hasta da olsan sabahleyin fırla, fırla **"Ya Allah."** deyip bu yaz

havasından, ilâhi feyzinden istifade et. Üstadımız yaz kış daima bütün ömründe çıkmış ve dağlara, bahçelere yürüyerek gitmiş... Emirdağ'ında, Barla'da o mecalsiz halinde mutlaka dışarı çıkıyor ve yürüyordu. Sihatini en büyük muhafızı üç nimeti ilahiyede.

1. Temiz Hava,
2. Her gün yürüme,
3. Yemekleri vaktinde saatinde yeme.

Duana çok muhtaç Kusurlu Kardeşin Zübeyr

[\[1\]](#) Halil Yürür Ağabey bu kısmı anlatırken dayanamayıp hüngür hüngür ağlıyordu...

(bk. Ömer ÖZCAN, Ağabeyler Anlatıyor-III)